

PTA Nederlandse taal- en letterkunde

1. HET EINDEXAMEN

Het eindexamen bestaat uit het **Centraal Examen (CE)** en het **Schoolexamen (SE)**. Het eindexamenprogramma van Nederlandse taal- en letterkunde bestaat enerzijds uit de domeinen A, B, C en D, behorende tot het vak Nederlands, anderzijds uit het domein E, inhoudende het vak literatuur.

Domein A: Leesvaardigheid
Domein B: Mondelinge taalvaardigheid
Domein C: Schrijfvaardigheid
Domein D: Argumentatieve vaardigheden
Domein E: Literatuur
Domein F: Oriëntatie op studie en beroep

Het vak **Nederlands** wordt afgesloten met vijf schoolexamens (SE) en een centraal examen (CSE) (zie I.1 en I.2).

1.1. HET CENTRAAL EXAMEN NEDERLANDS: TAALVAARDIGHEID

Het centraal examen Nederlands Taalvaardigheid heeft betrekking op **leesvaardigheid** (domein A) en de subdomeinen **analyseren van een betoog** en **beoordelen van een betoog**, alsmede van het domein **argumentatieve vaardigheden** (domein D).

Toetsing geschiedt in het landelijk Centraal Schriftelijk Examen (CSE) aan de hand van vragen en opdrachten bij een aantal teksten, waaronder een samenvattingsopdracht. Het CSE wordt afgenomen in één zitting van drie uur.

1.2. HET SCHOOLEXAMEN NEDERLANDS: TAALVAARDIGHEID

De schoolexamens Nederlands hebben betrekking op **spreekvaardigheid** (de eindtermen van domein B), **schrijfvaardigheid** (domein C, alsmede van domein D het subdomein 'Opzetten van een correct betoog') en **Literatuur** (domein E). Het SE Nederlandse Taalvaardigheid bestaat uit twee toetsen. Het SE Nederlandse Literatuur bestaat uit 3 schriftelijke toetsen en een mondelinge toets.

1.2.1. TOETSEN SCHOOLEXAMEN NEDERLANDS: TAALVAARDIGHEID

a) Toetsing mondelinge taalvaardigheid

Soort toets: spreekbeurt met vragen en discussie na

Tijdsduur: één zitting van 45 minuten in klas 6.

Stof: Aantekeningen van de docent over Spreekvaardigheid, Opbouw van een betoog en Argumenteren;
Weging: 15%; dit onderdeel is niet herkansbaar

In **klas 6** houdt de kandidaat op basis van verzamelde en/of aangereikte informatie een betogende voordracht met vragen en discussie daarna (tezamen hierna spreekbeurt genoemd), op een voor de doelgroep passende wijze en met gebruikmaking van audiovisuele hulpmiddelen. De kandidaat kan **inhoudelijk** en **vormelijk** adequaat reageren op kritiek en passend argumenteren (domein B en D).

De opdracht voor deze spreekbeurt sluit inhoudelijk aan op de onderwerpen die door de kandidaten zelf zijn aangedragen en die door hun docent zijn goedgekeurd. De spreekbeurt wordt door **twee kandidaten in samenwerking** voorbereid en gehouden; de discussie wordt gevoerd met een panel van **ten minste zes** klasgenoten. Twee andere klasgenoten assisteren de docent met de evaluatie van de spreekbeurt. Zij dienen hiertoe een door de docent uitgereikt beoordelingsformulier volledig in te vullen en een cijferadvies te geven. De docent bepaalt het cijfer!

b) **Toetsing schrijfvaardigheid**

Soort toets: schriftelijk
Tijdsduur: één zitting van drie uur
Stof: aantekeningen van de docent over Tekstopbouw, Tekstsoorten en het gedeelte over schrijven van de paragrafen Spreken en Schrijven
Weging: 30 %; dit onderdeel is herkansbaar

Schrijfvaardigheid wordt getoetst door middel van een **gedocumenteerde tekst**. De opdracht voor deze gedocumenteerde tekst, waarvan tekstsoort, doel en publiek gegeven zijn, sluit inhoudelijk aan op een **dossier** van minstens 15 artikelen. Dit dossier levert de kandidaat ten minste **21 dagen** vóór aanvang van het schoolexamen in bij zijn docent. Op basis van dit materiaal formuleert de docent een schrijfofdracht die de kandidaat moet uitvoeren. Direct na aanvang van het schoolexamen krijgt de kandidaat zijn schrijfdossier terug, tezamen met de opdracht.

1.3 HET SCHOOLEXAMEN LITERATUUR

Het schoolexamen Nederlandse literatuur bestaat uit schriftelijke en mondelinge toetsen.

Toets 1: Schriftelijk eind leerjaar 4. Dit onderdeel is herkansbaar.
Tijdsduur: 90 minuten
Stof: Nederlandse literatuurgeschiedenis van de Middeleeuwen: aantekeningen gemaakt tijdens de lessen aan de hand van een powerpointpresentatie, vijf gelezen teksten uit de Middeleeuwen, werkboek Middeleeuwen

Weging: 15%

Toets 2: Schriftelijk eind leerjaar 5. Dit onderdeel is herkansbaar.

Tijdsduur: 90 minuten

Stof: Nederlandse literatuurgeschiedenis van de Renaissance, Barok en Verlichting; aantekeningen gemaakt tijdens de lessen aan de hand van een powerpointpresentatie, twee gelezen teksten, werkboek Renaissance/Barok/Verlichting

Weging: 15%

Toets 3: mondeling in leerjaar 6. Dit onderdeel is niet herkansbaar.

Tijdsduur: 25 minuten.

Stof: het begrippenapparaat uit de Syllabus Literatuuranalyse; aantekeningen gemaakt tijdens de lessen aan de hand van een powerpointpresentatie; 25 oorspronkelijk Nederlandse literaire werken; analyse van een gedicht

Weging: 25%

De kandidaat heeft kennis van en inzicht in de literatuurgeschiedenis, kan adequate tekstbenaderingswijzen hanteren, literaire tekstsoorten onderscheiden, het gangbare begrippenapparaat toepassen en met behulp daarvan literaire teksten analyseren, interpreteren en waarderen.

2. HET PROFIELWERKSTUK

Het werkstuk is een verslag van een zelfstandig uit te voeren onderzoeksoopdracht. Wat de bijdrage van de Nederlandse taal- en letterkunde betreft, is dit het uitvoeren van een onderzoek naar een taalkundig of literair onderwerp. Het feit dat het werkstuk in de Nederlandse taal wordt gepresenteerd, is op zich niet voldoende om aan de eisen van het profielwerkstuk voor het vak Nederlandse taal- en letterkunde te voldoen.

De presentatie van het profielwerkstuk vindt op een van de volgende wijzen plaats:

- Een geschreven verslag (onderzoeksverslag, verhalend verslag, recensie, verslag van een enquête of een weergave van een interview);
- Een essay (uiteenzetting, beschouwing of betoog);
- Een mondelinge voordracht (uiteenzetting, beschouwing, betoog of forumdiscussie);
- Een reeks stellingen met onderbouwingen;
- Een posterpresentatie met toelichting.

De kandidaat moet gebruik maken van enkele ICT-toepassingen.

Bij het profielwerkstuk wordt het doorlopen proces door de kandidaat gedocumenteerd (onderwerpkeuze, vraagstelling, verrichte werkzaamheden, geraadpleegde hulpbronnen e.d.). Dit wordt in de beoordeling betrokken. Voor de beoordeling van het profielwerkstuk wordt gebruik gemaakt van

beoordelingscriteria die vooraf aan de kandidaat bekend zijn gemaakt. De beoordeling geschiedt door de examiner.
Het profielwerkstuk moet voldoende zijn en is voorwaarde voor deelname aan het CE.